

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוז

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2833

יום ראשון י"ח שבט תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"ק פז | עמוד היומי: ברכות גד. | דף הכולל: ב"מ ע | קנין ירושלמי: תרומות כו
דף היומי בהלכה: ר"ב ד' - ו'.
מוסר: שם עולם - והמצות עשה' עד 'ומאד צריך האדם'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער התשובה "כללו של דבר ישוב האדם" עד שער התורה "ועתה יש לי לכתוב"

'בחור צריך ללמוד ב...' אמר הרב שך ועצר
כשהוא מנסה למצוא את המילה המתאימה. אבי
הציע את המילים 'בחשק', 'בגישמאק', 'בברען',
אך הרב שך קרא: 'ניין! ניין!' (לא, לא), בעודו תר
אחר המילה המדויקת שתגדיר את כוונתו

מרן הרב שך זצ"ל על לימוד התורה ב'כיף'

כגון 'קצות החושן', 'מנחת חינוך' או חידושי רבי עקיבא איגר'.
כשאבי שאל האם הכוונה ל'קצות החושן' על הסוגיה הנלמדת
בישיבה, השיב הרב שך בתוקף: 'ניין! ניין!' כאומר שה'כיף' בשבת
היה ללמוד עניינים אחרים, לאו דוקא מהסוגיה בה הוא היה
שקוע במשך כל השבוע.

'הייתי לומד 'קצות החושן' על איזה ענין או נושא כלשהו
שמעניין אותי. כך היו לי חשק ושמחה בלימוד. בסוף כל חודש
הייתי חוזר על כל מה שלמדתי במשך החודש, בסוף כל 'זמן'
הייתי חוזר על כל מה שלמדתי במשך ה'זמן', ובסוף כל שנה
הייתי חוזר על כל מה שלמדתי במשך השנה. בסוף כל פרק הייתי
חוזר על כל הפרק, ובסוף כל מסכת הייתי חוזר על כל המסכת'.
'איזה כיף' זה היה, כך למדתי וגדלתי, רק כך אפשר ללמוד
ולגדול!' הכריז הרב שך בהתלהבות.

הרב שך המשיך ודיבר על שקיעות בלימוד התורה, ואבי ביקש
ממנו שיחשוף מעט על עצמו כדי שנקבל מושגים בגדלות. וזה
היו דבריו כמעט מילה במילה: 'חלילה, לא בשביל גאוה, היות
ובקשתם אומר לכם מעט. אתם יודעים שביום שלישי אני אומר
שיעור כללי. אם רוצים שהשיעור יהיה אמת לאמיתה, אי אפשר
לשלוח אותו מהכיס, צריכים להכין אותו טוב טוב. בימים שלפני
השיעור כל כולי שקוע בשיעור. אני אוכל וחושב על השיעור, אני

ידידי רבי חננאל כץ שליט"א סיפר לי את המאורע הבא:
בראשית דרכי בישיבה זכיתי להיכנס למעונו של הגרא"מ שך
זצ"ל, יחד עם אבי מורי רבי יעקב כץ שליט"א, שהיה תלמיד חביב
עליו עד מאד. ביקשתי מהרב שך הדרכה לדרכי בישיבה, וזה
היו דבריו: 'בחור טוב אוכל טוב וישן טוב'. הרב שך שתק לרגע
והוסיף כשבת שחוק על פניו: 'וכמובן, לומד טוב... ומדי פעם אף
הולך לים עם חבריו. דעו לכם, אם רוצים לגדול, צריכים להיות
בשמחה!'

'בחור צריך ללמוד ב...'
אמר הרב שך ועצר כשהוא מנסה
למצוא את המילה המתאימה. אבי הציע את המילים 'בחשק',
'בגישמאק', 'בברען' אך הרב שך קרא: 'ניין! ניין!' בעודו תר אחר
המילה המדויקת שתגדיר את כוונתו. כשהוצעה המילה 'בכיף'
התלהב הרב שך וקרא: 'כן, בכיף! בכיף! כך צריכים ללמוד. דעו
שכל גדילתי בתורה היתה בזכות שתמיד השתדלתי ללמוד
ב'כיף!'

הרב שך עבר לתאר את ה'כיף' האישי שלו: 'בכל שבוע, החל
מליל שישי, הייתי חוזר על כל מה שלמדתי והתחדש לי במשך
השבוע, הן בגמרא, הן בהלכה והן במוסר. איזה 'כיף' זה היה!
הייתי מסיים לחזור על הכל בליל ששי או למחרת ביום ששי.
בשבת הייתי לומד משהו אחר, ש'כיף' ללמוד ומתחשק ללמוד,

ישן וחושב על השיעור'...

הרב שך הישיר לעברי את מבטו וציין: 'גם עכשיו כשאני מדבר אתך אני חושב על השיעור. זה מה שנקרא להיות שקוע בלימוד!' כפי הידוע, עבר הרב שך חיים קשים מאד מבחינה גשמית. בצעירותו הוא נפרד מהוריו ולא ידע על גורלם, במשך תקופה ארוכה הוא למד בעזרת הנשים, כשאשה מביאה לו מזון. אבל

למרות זאת הוא למד תמיד בשמחה וב'כיף'. הלימוד היה ה'כיף' האמיתי שנסך טעם ושמחה בחייו. לאחר הביקור המפעים חזרתי לשיבה ואמרתי לחברי: 'תמיד ידעתי שהגרא"מ שך הוא גדול הדור, אבל כשהייתי במחיצתו למדתי שהוא גם האדם המאושר בעולם!' (מתוך הספר הנפלא 'לרומם')

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

'הוא נמצא במלון היהודי של קייב? תגיד לו שישתכל מהחלון ויראה בחניה וולוו ישנה. שירד למטה, יפתח את הבגאז' ויוציא משם שטריימל וקפטן שבתיים'...

סיפור עוצר נשימה על השגחה פרטית

זה היה מעל ומעבר למה שהם יכלו לדמיין. הכל לכאורה כבר הסתדר, אבל אז ר' משה התקשר אלי בערב שבת וסיפר על הקורות אותו, ואמר: "יש לנו פה הכל ב"ה, רק דבר אחד כואב לי: אין לי שטריימל! איך אפשר להיכנס לשבת קודש בכובע של חול על הראש?!"

צערו של בני נגע לליבי ונזכרתי בקרוב משפחתי, הרב בנימין גוטפרב שליט"א, שניהל ת"ת בקייב ולאחרונה עלה לארה"ק. התקשרתי אליו וסיפרתי לו על התקרית. "הוא נמצא במלון היהודי של קייב?", שאל ר' בנימין. "כן", עניתי. "תגיד לו שישתכל מהחלון ויראה בחניה וולוו ישנה. שירד למטה, יפתח את הבגאז' ויוציא משם שטריימל וקפטן שבתיים..."

"אתה מדבר אלי?", שאלתי נדהם. "כן-כן. תגיד לבן שלך". התקשרתי לבני ואמרתי לו: "תסתכל למטה, לחניה. אתה רואה שם וולוו ישנה? תרד למטה, תפתח את הבגאז' ותמצא שם שטריימל וקפטן..."

ר' משה, בלי להבין איך ייתכן שאני יודע מה הוא רואה מהחלון במלון בקייב, מגיע למכונית, פותח את תא המטען ומוצא. הוא חוזר לחדר ומתקשר אלי נרגש ביותר. "טאטע, זה באמת כך! אני מחזיק עכשיו ביד שטריימל וקפטן פרחוני מהודר! ליל שבת אלך אני עם טלית והוא עם שטריימל, ובבוקר גם הוא יילך בטלית! כך יהיה לשנינו שטריימל לשבת!"

יכולתי לשמוע את השמחה שלו חוצה יבשות ומגיעה עד לארץ. שאלתי את הרב בנימין גוטפרב: "אולי תסביר לי מה הולך כאן?", והוא ענה: "מאז שעזבתי את קייב אני ממשיך להגיע לשם מפעם לפעם. כדי שלא לסחוב יותר מדי בכל הנסיעות קניתי לי

מספר הגה"ח רבי אליעזר גרוסמן שליט"א, מו"ץ ברמת ויז'ניץ חיפה וראש ישיבת 'מגדל אור':

לפני כמה שנים נסע בני הרב משה שליט"א לאוקראינה עם קבוצת אברכים להשתטח על קברי צדיקים. לקראת שבת נפרדה דרכו מהקבוצה: הוא ואברך נוסף התכווננו לשוב הביתה ולעשות את השבת בארץ ישראל. הם שכרו נהג מונית שייקח אותם לשדה התעופה שבקייב ויצאו לדרך. בשלב מסוים הם נתקעו בתוך פקק אינסופי, עד שסוף-סוף השתחרר הפקק והנהג 'טס' לשדה התעופה.

הם ניגשו במהירות למסוף המוביל אל המטוסים העומדים להמריא, אבל הפקיד עצר אותם: "אי אפשר לעלות. הטיסה שלכם כבר סגורה!". הם התבוננו כה וכה, לא היה להם מושג איפה ישיגו חלות ויין? מה יאכלו? היכן יישנו? מבלי שיהיה בידם קצה של רעיון, עמדו וחיכו לישועת ה'.

והנה מוצא אותם אברך חסידי. "אני נוסע לאמריקה", הוא אומר להם, "אבל אני יכול לחשוב על כך שתעשו את שבתכם חול לגמרי. יש לי כאן קפטן פרחוני. קחו, שיהיה לכם מלבוש לשבת". הוא נתן להם קפטן והלך לדרוכו. כעת היה להם קפטן אחד ביד.

לא עובר זמן רב והנה ניגש אליהם יהודי נוסף, הלוא הוא הרב הלל כהן שיחי', עסקן גדול בקרב יהודי קייב. הוא שומע שהם הפסידו את הטיסה ואומר להם: "ממש השגחה פרטית! השבת הזאת אני עורך בר מצוה לבני שיחי'. שכרתי חדרים בבית מלון וכולם הגיעו חוץ ממשפחה אחת. יש לי חדר מיותר, והוא פשוט מחכה לכם! כנ"ל לגבי האוכל, אתם תהיו אתנו יחד עם אורחי הבר-מצוה".

שטריימל וקפטן לשבתות שאני שם, ואני מאכסן אותם ברכב בו אני משתמש בהיותי בקייב. בפעם האחרונה שנסעתי לשם התגלתי בעיה במצבר של המכונית, וכיון שכבר לא היה לי זמן לטפל בזה ביקשתי מידיד שיקרא לטכנאי. כדי שהטכנאי יוכל לתקן את הרכב השארתי אותו פתוח ולא נעלתי אותו. כך יצא שכאשר הבן שלך הגיע הרכב היה פתוח, והוא יכול היה לקחת את

בגדי השבת שלי".

הרי זה פלאי פלאים, איך סובב הקב"ה שגם אם נגזרה עוגמת נפש שלא להגיע הביתה לשבת, הרי שהוא סידר הכל בכל עד הפריט האחרון כדי ששני הילדים שלו מארץ ישראל יוכלו לשבות כראוי בשבת קודש.

(המבשר תורני)

רב העיר נעמד מכסאו ופניו להבים. אהה!! אכן נודע הדבר! להוריד דמעות אף אני יודע... זו לא הדרך. חשיבות וכבוד יש רק לעמלים בתורה ולא לקונץ מאכערס...

הרב ישראל היימן על הדרך לקבל את התורה

להתעכב כל כך. הם פנו לצאת ולאחר מחשבה החליטו לצאת מהעיר חזרה לביתם בלב כבוד ובלא פתרון.

בדרכם חזרה פגשו הסוחרים את אחד מתלמידי החכמים בעיר שחקר אותם למעשיהם בעיר. הוא שמע את בעייתם ואת אכזבתם מכך שגם בעיר הגדולה לאלוקים לא מצאו הרבנים פתרון לשאלתם.

תלמיד חכם זה שכאב לו על הסוחרים ובעיקר על חילול ה' שיצא מכך שאפילו בפרשבורג לא הצליחו למצוא להם תשובה, ביקש מהם להמתין מספר דקות. הוא נכנס לחדר אחר ויצא משם כעבור כמה רגעים ספורים ובאמתחתו תשובה מסודרת וברורה ופתרון מבריק לבעיה ההלכתית. הסוחרים המרוצים והמופתעים קיבלו על עצמם את הדין ויצאו את העיר.

תקופה לא ארוכה לאחר מכן הזדמנו שוב הסוחרים לפרשבורג, הם החליטו לחזור לר' משולם איגרא ולשמוע ממנו מה יצא אז בדינם ולנסות להבין אם מה שהם עשו לפי פסקו של אותו ת"ח היה כהוגן.

הסוחרים פנו לבית דינו של ר' משולם, וכשנכנסו התנצלו בפניו שלא היו יכולים להתעכב אז ובאו כעת לשמוע את הפסק. ר' משולם אמר להם את הפסק שיצא לו בעיונו ולמראה פניהם הנדהמות היה הפסק תואם אחד לאחד לפסק שנתן להם הת"ח ההוא בזמנו.

ר' משולם ששמע מהם את הסיפור כולו נדהם לא פחות, יושב כאן בפרשבורג צורב שיכול לפסוק בדקות מועטות פסק מסובך כזה... ראוי לבקרו ולעמוד על טיבו. הסוחרים כיוונו את ר' משולם לעבר ביתו של אותו תלמיד חכם והוא עלה יחד איתם לבקרו.

נרעש ונפחד קיבל הת"ח את גדול הדור שהופיע פתאום על מפתן דלתו כשזה האחרון נוהג בו מנהגי כבוד והידור מופלגים... ר' משולם ביקש לשמוע שוב את הפסק שהוציא מתחת ידיו וכשהצורב שהיה צעיר מר' משולם הציע את הסוגיא דבר דבור

השבוע בו אנו קוראים את מעמד קבלת התורה והקריאה מעוררת הזמן, מן הראוי להביא את המעשה הנורא והנוקב הבא בו נעמוד על התכלית והעיקר של מתן תורתנו הקדושה ועל העבודה הגדולה בלימוד התורה דווקא מתוך עמל ויגיעה.

הגאון העצום רבי משולם איגרא זצ"ל שהיה רב בפרשבורג היה ידוע בגאונותו הנוראה והעצומה.

בעודו יושב ברבנות העיר (רק לאחר פטירתו התמנה החתם סופר לרב בפרשבורג) היו מריצים אליו שאלות מכל רחבי העולם היהודי. בגאונותו המופלאה היה ר' משולם פותר כל בעיה ועונה על כל שאלה כמעט בלי צורך לעיין או לחשוב. הוא היה סמל לגאונות מפליגה ולידענות עצומה בתורה לכל בני דורו.

הסיפור דלקמן הוא דווקא על אותה פעם שהוא לא ידע תשובה לשאלה...

זוג סוחרים שהתגלע ביניהם וויכוח חמור באו בשערי בית דינו של ר' משולם. אחרי שהם כיתתו רגליהם אצל כמה וכמה מגדולי הדיינים והפוסקים שבאותו דור, לפנייהם הם הציגו את שאלתם המסובכת וכולם נלאו למצוא פתרון, באו הסוחרים כמוצא אחרון לפרשבורג שהייתה מליאה חכמים וסופרים בנסיון למצוא פתרון לבעייתם.

כל מי שהוצגה בפניו השאלה הפנה אותם אוטומטית לבית דינו של ר' משולם איגרא. "רק גאון כמוהו יכול לענות על כזו שאלה סבוכה".

הסוחרים אכן באו ועמדו לפני גדול הדור ר' משולם איגרא שישים קץ לוויכוח הארוך ויפתור את הבעיה.

ר' משולם שמע את השאלה, חקר ובדק את כל צדדיה ונוכח לדעת שאכן מדובר בבעיה חמורה. הוא ביקש מבעלי הדין להתעכב בעיר עוד כמה ימים כדי שיוכל לעיין כהוגן בסוגיות הרבות שנגעו לצדדי השאלה ולפסוק דין תורה לאמיתו.

הבעיה הייתה שהסוחרים מיהרו ולא הייתה באפשרותם

שליש ביקשתי והפצרתי, עד שתוך דקות ספורות נפל ברעיוני הפסק הזה וממש משמים גילו את אוזני לכוון לאמיתה של תורה.
ר' משולם איגרא נעמד מכסאו ופניו להבים. אהה!! אכן נודע הדבר! להוריד דמעות אף אני יודע... זו לא הדרך. תורה מצריכה עמל ויגיעה! חשיבות וכבוד יש רק לעמלים בתורה ולא לקונץ מאכערס...
ובמילים אלו יצא ר' משולם איגרא את ביתו של התלמיד חכם

על אופנו בבהירות הראה ר' משולם אותות התפעלות מופגנים. בסיום הרצאת הדברים סיפר אותו תלמיד חכם את מה שעמד מאחורי הפסק.

כשבאו הסוחרים ליבי נחמץ על מה שראיתי כחילול ה', שמפרשבורג הגדולה על רבניה ותלמידיה לא יצא דין תורה לאמיתו... לכן נכנסתי לחדר השני והערתתי בתפילה נרגשת לנותן התורה שיאיר את עיני ויזכה אותי לכוון לאמיתה של תורה. בדמעות

**ביום שישי, בגן הילדות, ניגשה ה'שבת מאמע' -
אמא של שבת, להדליק הנרות, ובטרם הדלקת הנר
נאנחה אנחה עמוקה ואמרה: 'אוי, זוי שווער האב איך
געארבעט היינט'... אוי! כמה קשה עבדתי היום...**

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על איך מקבלים את מתנת השבת

בביתה של ילדה זו כנראה ראתה היא הנהגה הפוכה מן הראשונה, כשאמא שלה ניגשת בסיפוק רב להעלות את נרותיה הקדושות, כולה מלאה אושר וברכת תודה להשי"ת על הזכות הגדולה שזכתה לאפות 'חלות' לכבוד שבת, ולבשל את ה'טשולנט' ואת כל שאר המאכלים והמטעמים שהכינה לכבוד שבת ולעונג שבת. וכשמגביהה את ידיה לכסות הנרות בעת ברכתה כדין, ומכסה את פניה השופכות דמעות כמים באותה צלוחת עילאה, יורדת השכינה הקדושה אל תוך ביתה, כי היא מקור הברכה.

טיב המוסר השכל המורם לנו, כמה חשוב וראוי להכניס את שבת המלכה, בעת שפורשת את כנפיה על פני תבל ונכנסת אל בתינו פנימה, שנקבל אותה כאורחת נעלה וחשובה מאוד, שיש לקבל פניה במנוחה וברצון, ובשלום ובשלווה, ואל יחר אפך! והלא נמשלת היא שבת מלכתא לכלה הנכנסת לחופה, הלא היא שכינתא קדישא, כמ"ש 'לכה דודי לקראת כלה - פני שבת נקבלה'.

נתאר נא לנו שמגיעה לבית כלה הדורה ביום חופתה, הרי בוודאי ניזהר ונקפיד על כבודה ולא נפריע לקלקל את שמחת ליבה ביומה הגדול, ובוודאי שלא נקבל אותה ח"ו מתוך כעסים וגערות, קפידות ומריבות. וכנודע יש על ענין זה יצר הרע מיוחד, העושה ככל יכולתו להעכיר את האווירה בבית לפני כניסת שבת, וכנראה מזה שיש חשיבות עצומה לקבל פני שבת מתוך יישוב הדעת ומנוחה, ולכן נטפל לזה כל כך להפריע ולמנוע הדבר, זה לעומת זה.

(טיב הקהילה)

ידוע מנהגם של ישראל קדושים בגנים ובכיתות הנמוכות, שנבחרת מדי שבוע ביום שישי 'שבת מאמע' [אמא של שבת], הלבושה בבגדי שבת. כשעורכים בגן ביחד עם כולם 'שבת טיש' [שולחן של שבת] עם נרות וחלות, והילדה ניגשת כמו אמא'לה גדולה להדלקת הנר. ולאחר מכן מחלקת מגדנות לחברותיה, כדי לחנך את התינוקות לאור השבת.

והנה שבוע אחד ביום השישי, ערב שבת קודש, ב'גן ילדות' [שוהל] לבנות ישראל טהורות, ניגשה ה'שבת מאמע' הזאטוטה לבושה בהדרה בכל בגדי השבת, עם המטפחת הלבנה שעל ראשה כמו 'מאמע' צדקת קטנה... ובטרם הדלקת הנר הניחה את ידה על מצחה, ובכבוד ראש רציני נאנחה אנחה עמוקה, ואמרה: 'אוי, זוי שווער האב איך געארבעט היינט'... [אוי! כמה קשה עבדתי היום...]. ותיכף ניגשה אל הנרות.

התברר שכך ראתה הילדה את אמא שלה בערב שבת שבטרם גשתה להדליק את הנרות נאנחת היא על עבודתה הקשה שבהכנת השבת... ובכך למדה זאת הילדה היטב, וחשבה לתומה שכך סדר נרות שבת אמור...

אך הנה לעומתה נמצאה 'שבת מאמע' אחרת, שניגשת בשמחה אל הגננת לעטות עליה את כל בגדי הכבוד של שבת מלכתא, כשכולה קורנת מאושר, וזוך של טהרת תינוקות של בית רבן נסוך על פניה. וכך ניגשת במנוחה ובחיוך אל מעמד הדלקת הנרות, בידה מחזיקה את שרביט ההדלקה, באומרה: ברך השם! הודו להשם!... ומעלה את אור הנרות במתינות, ולכל ילדות הגן היתה אורה ושמחה!

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

רק בערב, עם רדת החשיכה, הכל חזרו הביתה, ואז קרה דבר מופלא: הפועלים, שמעודם הורגלו לעבוד כל היום וללכת בערב לשיעור תורה - לא שינו ממנהגם. הם שבו עייפים ומותשים מן השדות, אבל מיהרו לבית המדרש, ללימוד היומי הקבוע. ואילו תלמידי החכמים והוגי התורה

עמוד גמרא בכל יום, ב-כ-ל יום!

נוספת, קביעות עתים עוצמתית!

הבחור שישב ברכבת שמע את השיעור והרגיש שהדברים נועדו בדיוק אליו. הן הוא בחור ישיבה ההוגה בתורה כל היום, אבל אין לו שיעור או חברותא, הספק לימודי קבוע או דף יומי, שהוא מקפיד עליו בקביעות, בחורף כבקיץ, בחופשות כבשגרה, בחגים ובשבתות. הוא לומד המון - אבל קביעות עתים אין לו! על אתר החליט הבחור להחזיק בכך וקבע כי החל ממחר, ביום כ"ו טבת תשס"ג, יתחיל בלימוד קבוע. כל יום ילמד עמוד גמרא, מחוץ לסדרי הישיבה, אבל עמוד שיהיה כמו עמוד: יציב, חזק, איתן. עמוד גמרא יומי, כל יום. בלי זה - הוא לא הולך לישון, נקודה!

ביום הראשון היה קל, אבל אז התחילו הניסיונות. יום אחד הוא נזכר רק לאחר ששכב כבר במיטה. רוח רופסת בליבו לחשה שישלים מחר, אולם הוא התחזק, קם מהמיטה, התלבש, ירד לבית המדרש ולמד את העמוד היומי. היה גם את ליל פסח, שלא הספיק ללמוד במשך כל יום ערב פסח, ולאחר עריכת הסדר התיישב ללמוד עמוד גמרא, כי קביעות זו קביעות!

כך הלך הדבר ונמשך, בכל עת ובכל זמן. עד לערב אחד, אולי הקשה בכולם: היה זה ביום כ"ו בטבת תשס"ד. בסיומו של שבוע מטלטל - אשר גם במהלכו נלחם על קיום הקביעות - זכה לבוא בברית האירוסין עם בת גילו, בסימן טוב ובמזל טוב. לאחר יום כה מרגש ומשמעותי הוא צובט את עצמו ונוזכר: עלי ללמוד את העמוד היומי!

וכהרף עין נזכר בעוד משהו: היום, באותו יום, הוא חוגג שנה לקיום הקביעות היומית שלו. הוא החל בדיוק לפני שנה - והנה, בחלוף שנה מיום ליום - הוא בא בברית האירוסין והוא עתיד להקים בית בישראל. הקביעות שלו הביאה עמה ברכה משמעותית, כי בחלוף שנה מאז יצאה לדרך - גם הוא יצא לדרך חדשה, לבנין ביתו!

(המבשר תורני)

היה זה ביום כ"ה בטבת תשס"ג. על הרכבת העושה את דרכה ממנצ'סטר ללונדון, ישב בחור ישיבה והאזין בקשב לשיעור מפי הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל, שנודע בדרשותיו המאלפות. הבחור ביקש להגיע לחתונת חבר, ובכדי שלא לבטל את זמן הנסיעה - האזין להקלטה שרוממה את רוחו.

הוא שמע שיחה מרתקת, בה סיפר הגר"ש פינקוס על אחד מגדולי ישראל בדור קודם, שכתב בצוואתו שהוא מבקש מצאצאיו להקפיד על קביעות עתים לתורה - לקבוע זמן בו ילמדו תורה, בכל מצב ובכל תנאי. ובכדי שצאצאיו - ההוגים בתורה בכל שעות היום - לא יתפלאו על בקשתו זו, הוא הוסיף וכתב להם סיפור:

היה זה כשארץ ישראל היתה נתונה תחת השלטון הבריטי, וליישוב היהודי הקטן הגיעה מכת ארבה מחרידה. הבריטים ציוו שכל תושב מחויב לצאת מדי בוקר אל השדות ולקצור תבואה ככל יכולתו, כדי להציל את התבואה מהארבה המאיים לחסל אותה. כולם קיימו וקיבלו עליהם, והכל - תלמידי חכמים כפשוטי עם, סוחרים גדולים כעמלי כפיים - כולם יצאו לשדות מדי בוקר, לקצור ולאסוף את התבואה בטרם יהיה מאוחר.

רק בערב, עם רדת החשיכה, הכל חזרו הביתה, ואז קרה דבר מופלא: הפועלים, שמעודם הורגלו לעבוד כל היום וללכת בערב לשיעור תורה - לא שינו ממנהגם. הם שבו עייפים ומותשים מן השדות, אבל מיהרו לבית המדרש, ללימוד היומי הקבוע. ואילו תלמידי החכמים והוגי התורה, גם הם נהגו כמנהגם הקבוע - עם רדת החשיכה שבו לביתם, אכלו ארוחת ערב ועלו על יצועם. עמלי הכפיים עסקו בתורה מדי ערב, ודווקא תלמידי החכמים - נותרו מאוחר...

את כל זאת כתב אותו גאון מישראל לצאצאיו בצוואתו, והסיק מהסיפור את בקשתו: שכל צאצאיו, גם עמלי התורה כל היום - יקפידו על קביעות עתים. משהו קבוע שמחזיק מעמד בכל תנאי, עת קבועה ללימוד התורה בכל מחיר. נכון, גם אם למדו כל היום בבית המדרש, עדיין הוא מפציר בהם שיקפידו על שעת לימוד

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

בבא קמא דף פז

איזו סגולה נתן מרן הגראי"ל שטיינמן להצלחה בגיוס תרומות?

יעשה להם סגולה

מקומי וביקש ממנו שיורה לו את הדרך. המקומי שאל אותו למעשיו במקום, והוא סיפר לו את כל הקורות עמו ואת ההוראה שיקבל מרבנו, האיש התפעל מאוד מהסיפור ובו במקום נתן לו צ'ק על סכום גדול ביותר.

כשקיבל את הצ'ק לידי הבחין בעל המוסד כי הנותן הוא אחד העשירים הגדולים ביותר בצרפת, שידיו רב לו גם בתמיכה במוסדות התורה, אבל מתוך צניעותו לא אמר על עצמו דבר. עם הצ'ק בידו המשיך הרב לארצות הברית ובכל פגישה שהייתה לו שם עם עשירים ונגידים סיפר להם את סיפורו, ואף הראה להם את הצ'ק שקיבל בפרז מהעשיר המפורסם.

העשירים כה התפעלו מהסיפור ומהמתן הנכבד עד כי הכפילו ושילשו את הסכומים שהיו נותנים לו מדי שנה, כך שבסופו של אותו מסע לארצות הברית קצר הצלחה מפתיעה שכלל לא חלם עליו מעודו (כאיל תערוג)

תלמיד חכם העומד בראש מוסד תורני הוצרך לצאת לארצות הברית למסע גיוס תרומות עבור החזקת המוסד. לפני יציאתו לחו"ל עלה למרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל וביקש ממנו סגולה שתועיל עבורו להצלחה בשליחותו.

ענה לו רבנו: אם אתה מחפש סגולה תקפיד בזמן שהותך בחו"ל להתפלל שלש תפילות במניין בכל מצב! האיש קיבל את הדברים.

בדרכו למחוז חפצו, במהלך חניית ביניים בארץ אחרת התברר לו כי אם ימשיך עם הטיסה המיועדת יפסיד תפילת מנחה במניין. הוא נזכר בדברים שרבנו אמר לו ולא עלה על טיסת ההמשך אלא הלך להתפלל תפילת מנחה בבית כנסת המקומי.

לאחר התפילה התברר לו שאין טיסה ישירה משם ליעדו, והוא יאלץ לנסוע דרך חניית ביניים נוספת, בצרפת. כאשר נחת בצרפת לא ידע להיכן לפנות, עד שפגש יהודי

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מה מברכים על קליפות הדרים מסוכרות?

- ברכתן 'העץ', משום שבאופן זה נחשבת הקליפה כעיקר הפרי. ואם מקורן בפירות רגילים, כמצוי בייצור ביתי של קליפות הדר - נחלקו הפוסקים בנוגע לברכתן; ולהלכה, לכתחילה, יש לברך עליהן 'שהכל', ובדיעבד, אם בירך 'העץ' או 'האדמה', יצא ידי חובה.

[משנ"ב רב, לט; בו"מ דרשו, 37]

קליפה הנאכלת בדרך כלל ביחד עם הפרי, כגון קליפת תפוח ואגס - ברכתה 'העץ'; אם משום שהיא עצמה נחשבת כחלק מהפרי, ואם משום שכמעט תמיד דבוק בה מעט מהפרי. וקליפות הדרים, אין לברך עליהן, משום שאינן ראויות לאכילה, אך אם הן מסוכרות, או מעונדות לאכילה באופן אחר: אם מקורן מפירות הדר שגודלו במיוחד לצורך אכילת הקליפות

מה מברכים על מרקחת של קליפת אתרוג?

והמרקחת היא הצורה היחידה שבה ניתן לאכול קליפה זו, דינה כפרי עצמו, וברכתה 'העץ'. ואכן, מרקחת העשויה מהקליפה החיצונית הדקה של האתרוג - זו הירוקה או הצהובה - אף לדעה זו, דינה ככל קליפות ההדר, שלכתחילה ברכתן 'שהכל'.

[בו"מ דרשו רב, 37]

כאמור, קליפות הדר שמקורן בפירות רגילים, יש לברך עליהן 'שהכל'. אולם, לענין מרקחת של קליפת אתרוג עם סוכר ודבש, נחלקו הפוסקים: יש מהאחרונים שכתב, שדינה ככל קליפות ההדר, וברכתה 'שהכל'.

אולם, לדעת כמה אחרונים, ורבים מפוסקי זמננו, מאחר והקליפה העבה של האתרוג היא עיקר האוכל שבפרי האתרוג,

מה מברכים על הלימון?

במיוחד, אך הלימון הרגיל, בשעת הדחק ניתן לאוכלו בפני עצמו, וברכתו 'שהכל'.

ובנוגע ללימון שבזמננו - יש אומרים, שאף הוא ברכתו 'שהכל'; ויש אומרים, שחמיצותו פחותה מבעבר, ונחשב כראוי לאכילה אף שלא בשעת הדחק, ולכן ברכתו 'העץ'.

[שו"ע רב, ה, ומשנ"ב לז; בו"מ דרשו, 36]

מאכל חמוץ או מר שאינו ראוי לאכילה, אין לברך עליו. ואם הוא ראוי לאכילה בשעת הדחק, יש לברך עליו 'שהכל', ואף אם מדובר בפרי העץ.

ובהקשר זה דנו הפוסקים בנוגע לפרי הלימון: יש מהקדמונים שכתב, כי הלימון אינו ראוי לאכילה בפני עצמו, ואין לברך עליו. אולם, כבר כתבו הפוסקים כי דברים אלו אמורים על לימון חמוץ

* גרעיני פירות העץ שיש הנאה באכילתם - נחלקו הפוסקים אם ברכתם 'העץ' או 'האדמה'.
 ואם אוכל את הפרי ולאחריו את הגרעין, לכל הדעות נפטר הגרעין בברכת 'העץ' שבירך על הפרי
 * גרעיני דלעת ('גרעינים לבנים') וגרעיני אבטיח הנמכרים בפני עצמם, ברכתם 'האדמה'. אולם,
 גרעינים שהוציאום בבית מדלעת ואבטיח, וייבשום והכשירום לאכילה, ברכתם 'שהכל'.
 * השוטה שמן זית בפני עצמו, לא יברך עליו, כיון שאין הנאה בשתייתו. ושמן סויה, שמן קנולה
 וכיוצא בהם - יש שכתב, שברכתם 'שהכל'; ויש שהסתפק, שמא דינם כשמן זית.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לדבר כשיש אוכל בפה?

ומי ששכח לברך על מאכל, וכבר הכניסו לפיו, ומדובר במאכל שאם יוציאנו מפיו יפסד ולא יאכלנו עוד - רשאי להסיט את המאכל לצדי פיו ולברך; ויש שכתב, שבאופן זה, שהאוכל מונח בצדי הפה, מותר לכתחילה לדבר, כיון שאין הסכנה אלא בשעת האכילה ממש.

[שו"ע קע, א, ומשנ"ב א-ב; ב"מ דרשו, 1-2]

המדבר ואוכל בבת אחת, עשוי להסתכן חלילה בכניסת חלק מהמאכל לדרכי הנשימה, ולפיכך אמרו חכמינו ז"ל שאסור לדבר באמצע האכילה, ואף בדברי תורה; ואף מילה אחת אסור לדבר, וכגון אמירת "לְבָרְיָאוֹת" לאדם שהתעטש. ויש מפוסקי זמננו שהורה, שמטעם זה ראוי שלא לדבר אל אדם בשעת אכילתו, כדי שלא יענה ויסתכן חלילה. ובין מאכל למאכל מותר לדבר.

הנה ימים באים...
כי אם לשמע
את דברי ה'...

קו השיעורים של 'דרשו'
***4992**
 077-2222666

הדף היומי בהלכה

- רבי אריה זילברשטיין שליט"א
עובדי - עיטור הקמח-תערובת
תלמוד בבלי
- רבי אפרים סגל שליט"א
עובדי - אידיש
תלמוד בבלי
- רבי מרדכי שלמה פריינד שליט"א
א"י ע"ש
תלמוד בבלי

הדף היומי בתלמוד ירושלמי

- רבי אליהו אורנשטיין שליט"א
עובדי
תלמוד בבלי
- רבי שמואל בקר שליט"א
עובדי
תלמוד בבלי
- רבי עמרם בינעט שליט"א
א"י ע"ש
תלמוד בבלי

הדף היומי תלמוד בבלי

- רבי אפרים סגל שליט"א
עובדי - אידיש
תלמוד בבלי
- רבי אליהו אורנשטיין שליט"א
עובדי - עיטור הקמח
תלמוד בבלי
- רבי מאיר שפרנר שליט"א
עובדי - עיטור תערובת
תלמוד בבלי
- רבי אברהם פוקס שליט"א
רבינו מנחם על הדף היומי
תלמוד בבלי

עמוד היומי תלמוד בבלי

- רבי מנחם דריימן שליט"א
עובדי
תלמוד בבלי
- רבי עמרם בינעט שליט"א
א"י ע"ש
תלמוד בבלי
- רבי יחיה לעטין שליט"א
אנגלים
תלמוד בבלי
- רבי שלמה טרו שליט"א
ספרדים
תלמוד בבלי
- רבי עובדיה טלום שליט"א
עובדי
תלמוד בבלי

www.Dirshu.co.il

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה